

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Halil Rifaat török nagyvezér.

A mult hetekben elhunyt Konstantinápolyban egy török államférfi, a nagyvezér Halil Rifaat pasa, aki a törökbirodalom kormányának élén állott és nagyon sok üdvös dolgot végzett az ország föllendítésére. A boldogult nagyvezér igen alacsony sorsból küzdött föl magát, ami annak a jele, hogy a tehetség vasszorgalom és kitartás révén érvényesülhetnek az emberek még törökföldön is.

Halil Rifaat apja maczedon kiscgazda volt, aki tenyérnyi földcsékjét faekével szántotta. A kis girbe-görbe maczedoniai falu düledező viskójában született Halil s ha egy török katonatiszt a Maczedon rengetegekből vadászat közben föl nem fedezi Halilt, a pelyhes állu kecskepásztort, tán még maig is kecskéinek és gödölyéinek élt volna Halil, aki a török föltisztnek segédkezett a vadászatban s ez fölfedezte, hogy a kecskepásztor kitünőbbenczélez, lő, mint a szultán legelső lövész mestere. E jó tulajdonságaiért vette magához a török föltiszt Halilt, aki 7—8 év mulva tulszárnyalta egykori gazdáját.

Halil Rifaat éjt-napot egygyé téve, tanult s fiatalon került nagy állásokba; alig volt 40 éves,

midőn Szalonikiben már váli (kormányzó) volt. Munkásságának a helyét sűrűn változtatta, de mindenütt maradandó alkotásokkal állított magának emléket; majd egyik kerületben garázdálkodó rablóbandákat irtott ki s maga vezette

ezt a munkát; mint kitünő lövő a szerb határon átesetangoló rablók közül nem egyet lőtt le. Elszánt kis csapatával napokig időzött egyegy hegyesucson s amikor a rablók hurokra kerültek, magatett jelentést a szultánnak.

Halil Rifaat kiváltképpen a mezőgazdasági haladásnak volt kitartó munkása; mint maga is földmives ember gyermeke, kitünő érzéssel viseltetett hazája gazdasága iránt; óriási területet mentett meg mocsarak lecsapolásával a mezőgazdaságnak. Gazdasági iskolákat emeltetett, a gyümölcsfatenyésztés növénytermesztés terén szintén sokat fáradozott.

Halil Rifaat külföldön soha sem járt, idegen nyelven nem tanult; azonban hazája nyelvének hü ápolója volt: irodalommal előszeretettel foglalkozott; sok vers népdal és költemény él a török nép ajkain, melyeknek Halil a szerzője. Törökország benne lelkes, önzetlen hazafit veszített.

Halil Rifaat török nagyvezér.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket

Mauthner Ödön

27 év óta

csász. és kir. udvari szállító
magkereskedésében kaphat.

Az 1902. évi költségvetés.

Érdekesebb dologról nem beszélhetünk, mint az államháztartás ujévre tervezett költségvetése, melyet Lukács László pénzügyminiszter szombaton tett le az országgyűlés asztalára. Ebből tudjuk meg, hogy mily rengeteg összeget fizet adóba a magyar. De megtudjuk azt is, hogy voltaképpen miért fizeti? Hova fordítják az ország kormányrudját a vezető államférfiak az adóból befolyó milliókat?

Az 1901. évi költségvetés volt:

Rendes bevétel	1,012,770,896 korona
Rendes kiadás	970,496,503 »
Marad fölösleg	42,273,893 korona.

Az 1902. évi költségelőirányzat ez:

Rendes bevétel	1,035,800,603 korona
Rendes kiadás	992,204,074 »
Fölösleg	43,596,529 korona.

Hát ebből a rengeteg számból vajmi keveset lehetne megérteni, hanem megmagyarázzuk. Kereken kimondva 23 millió koronával lesz nagyobb a jövő évi bevétel, tehát annyival több adót fizetünk, mint ebben az évben.

Szinte kedvünk volna tombolni ez ellen, de nem szokásunk az elhamarkodás. Nézzük csak meg körülményesen a dolgot és vessünk jól számot.

Az ország egyes vidékeinek nagy a nyomorusága. Annyira nőtt ott a baj, hogyha nem segítünk, akkor elpusztul. Már pedig tudjuk jól, hogy ha az almában egy darab romlott, rothadt rész van, akkor az az alma nem sokat ér, mert egészségtelen, megromlik az egész. Éppen így van az országgal. Ha egyik része romlani kezd, azt orvosolni kell, a míg lehet, mert a halogatás veszedelmes. Még pedig az egész országra káros. Így van a mi szép magyar hazánk is. Vannak helyen-helyen olyan elszomorító állapotok, hogy azt már hagyni, halogatni nem lehet, mert igen veszélyes. Megnéztük, hogy miért kér a pénzügyminiszter több adót, miért követel több bevételt az államkasszába, mint a mostani nyomoruságos esztendőben? Ennek a többkövetelésnek oka az, hogy több a baj, több helyen szükséges a segedelemnyújtás.

Ambár igen helyesen mondotta a pénzügyminiszter, hogy *mindenkor kevesebbet költsünk, mint a bevétel!* U maga jár elől a példával. Nem kevesebb, mint *negyvenhárom millió koronával* több a bevétel, mint a kiadás előirányzata.

Éppen így kellene tenni a mi adófizető polgárainknak is. Ne csináljunk adósságot adósságra, hanem csak a keresetből költsünk, de mindig annyit, hogy a bevételből maradjon valami tartalék. Mert, a ki takarékoskodik, nem az államnak gyűjt, hanem önmagának. Ne higyjük, hogy

amiért a vidékünkön bő áldás volt, csapás nem érhet! Jó előre gondolni erre. Lám azok az el-sanyargatott vidékek lakói nem számoltak ezzel az eshetőséggel.

Egyetlen kifogásolni valónk a pénzügyminiszter költségvetésében a *katonai kiadás*. Ez valami szörnyüseség, megdöbbentő nagy. Ugy nyeli a pénzt, mint a homok az esőt. Sohasem elég, mindig kér. És más célra, bár szívesen adjuk, a katonaság részére nem kész örömmel dobjuk a pénzt, mert *abból ugyan nem sok hasznot látunk*. Elviszi a munkás, ifju erőt. Elveszi a rengeteg pénzt a nélkül, hogy a polgárságnak valamit használna. Hej, azzal a sok millióval mennyi egyéb hasznos és szükséges dolgot lehetne teremteni s a mellett az emberiség virágja, az ifjuság nem lopná a napot a német parancsszó megtanulásával, hanem hasznosabbat tehetne, részben otthon munkálkodhatna.

A költségvetés részletes tárgyalásánál nem mulasztjuk el a hozzászólást. Most egyelőre az egész költségvetést általánosságban ismertettük, hogy nagyjában tudomásul szolgáljon.

Vásározók érdeke.

A kereskedelmi miniszter, mint egy szaklapban olvassuk, a vásározók érdekében igen fontos rendeletet adott ki. Az ipartörvény szerint ugyanis az iparos a vásárokon úgy a saját, mint más iparosok és gyárosok czikkeit szabadon árusíthatja. De idők folytán kifejlett a gyakorlat, hogy a vásárokon oly emberek is árusítanak czikkeket, akik *sem kereskedők, sem iparosok*, erre azután igazolványuk sincs. Fölmerült a kérdés, hogy a *vásári hatóságoknak van-e joguk a vásártéri elárusítóktól az iparigazolvány előmutatását követelni?* A miniszter az ipartörvényre hivatkozva megállapítja, hogy a *vásári hatóságoknak joguk van a vásáron megjelent elárusítóktól az iparigazolvány előmutatását kérni* és kimondja, hogy az iparigazolványt előmutatni nem tudó vásározók az árusítástól eltiltandók. A vásárra járó kereskedők és iparosok, valamint a vándor iparosok és vándor kereskedők is, tehát csupán a jólfelfogott érdekükben cselekszenek, ha *mától fogva az igazolványukat magukkal viszik* és azt mindig kéznél tartják, nehogy hiába való zaklatásnak tegyék ki esetleg magukat.

Főleg pedig azért lesz jó az iparigazolványt magukkal vinni az elárusítóknak a vásárok alkalmával, mivel ennélkül eltilthatják az árusítástól, ami a különben is szegényes körülmények között élő embereknek érzékeny károsodást okozna. Kárba veszne a fuvar költsége és a drága idő.

Azok pedig, akiknek nincs igazolványuk, vagy váltanak ilyet (s ezzel növekszik az állam bevétele), vagy pedig otthon maradnak s a rendes adófizető kereskedők és iparosok megszabadulnak a legártal-

masabb versenytől. A miniszter új rendelete tehát minden tekintetben üdvös lesz, amiért is azt örömmel fogadják a kereskedő és iparoskörökben.

Ügyvédek gyűlése.

A hét elején az ország fővárosában tanácskozássra gyűltek össze az ország ügyvédi karának képviselői, hogy az ügyvédi foglalkozás ügye s bajairól tanácskozzanak. Sok a panaszuk az ügyvédeknek, a kik többen vannak sokkal, mint a mennyire szükség volna Magyarországon. Kimutatás fekszik előttünk, a mely szerint csak magában a fővárosban minden 600 lakósra egy ügyvéd jut s így az ügyvédi jövedelem nem nyújt annyit, mint a mennyire szüksége van egy diplomás embernek, hogy családját eltarthassa. De más bajuk is van az ügyvédeknek s ez nem áll egyébből, minthogy az igazságügyminiszterium által kidolgozott új magyar polgári törvénykönyv-tervezetnek javarésze olyan intézkedéseket foglal magában, a melyek az ügyvédeket megrovidítik, kevesbitik a perek számát, kevesbitik az ügyvédi közbenjárás szükségességét a perekben. Ezek ellen a bajok ellen kutatja, keresi az országos ügyvédgyűlés az orvosszereket. Hogy megtalálja-e vagy nem, az az ő dolga, mi azonban, a kik az alsó néposztályoknak, a földműves- és kisiparos-osztálynak szóval a munkásembereknek érdekét, boldogulását viseltük szívünkön, épen az ügyvédgyűlés alkalmából utalunk arra, hogy a kisember részére nagyon drága Magyarországon az ügyvédi képviselet s hogy a mit a Magyar Gazdaszövetség és gazdatársadalmi szövetkezetek évek óta hangoztatnak és sürgetnek, hogy a kisemberek, a falusi apró néposztályok ügyes-bajos és peres ügyeiben volna nekik jogi tanácsadójuk kint a falvakon, a ki tanácsot adna arra nézve, hogy a kisember ügyei és bajaiban peres eljáráshoz folyamodjon-e vagy nem, bizonyára az ilyen intézmény egész vonalon való meghonosítása könnyebbé tenné a falusi néposztályok megélhetését és boldogulását.

Az ügyvédgyűlésnek tárgyai között sajnálattal nélkülöztük azt, hogy a vagyon nélküli, de jogi képviseletre szoruló néposztályok ily irányu ellátásáról miként történjék gondoskodás.

Zavargások Görögországban.

A görög kormány lemondott.

Athén, Görögország fővárosa forogásban van. A zavargást a tanuló ifjuság idézte elő. A mozgalom abból indult ki, hogy a bibliát, mely eddig csak ó-görög nyelven volt meg, lefordították új görög nyelvre. A mozgalom nem vallási, hanem nemzeti jellegű. A görög ifjak, mivel mostani állami életükre nem lehetnek valami büszkék a régi hellén dicsőségben keresnek vigasztalást. Ezért van, hogy a görög ifjuság és az ellenzék mereven ragaszkodik a régi világ hagyományaihoz és maradi eszmék szolgálatában van. Büszkék rá, hogy a biblia ó-görög

nyelven van írva, bár a nép nem érti. Abban az időben, mikor a török járom alatt volt Görögország, a görög hősök unokáit csakis a biblia nyelve emlékeztette a régi dicsőségre. Most azonban mozgalom indult meg, hogy a bibliát és az irodalmi termékeket jobban népszerűsítsék, amit csak úgy érhetnek el, ha az új görög nyelvnek, amelyet a nép is ért, nagyobb teret engednek. A mozgalomnak előkelő pártolói vannak, köztük a görög királyné is. A bibliát már régóta le akarták fordítani új görögre, de a Szent Szinódus mindig ellenezte a fordítást. Végre beleegyezett, de most a diákság és a parlamenti ellenzék szegül ellene.

A zavargás miatt a kormány lemondott. Most új kormányt alakítanak, de kérdés, hogy a forrongás nem fogja-e elsöpörni az új kormányt is?...

Új vasipari vállalkozások.

Az iparpártoló mozgalom új gyáralapítási tervét vetett fölszínre. E termékek közt több olyanra bukkanunk, melyek figyelmet érdemelnek. Így a lópatkószeg, kasza, sarló-gyár alapítása rég érzett szükségletet fog pótolni. A lópatkószeg Magyarországon ezidőszerint egyáltalán nem készül s a nagy szükségletet az osztrák és cseh gyárak látják el. Pedig a lópatkószög gyártáshoz meg vannak nálunk az összes főtételek s szinte csodálatos, hogy óriási lóállományunk mellett a patkószeg-gyártás nálunk eddig teljesen parlagon hevert.

A másik tervbevett iparág a kasza- és sarló-gyártás ép ilyen fontos. Szégyenletes állapot a magyar vasiparra, hogy hatalmas mezőgazdaságunk mellett az egész kasza és sarló szükségletünket Ausztriából vásároljuk.

Örömmel vehetjük tudomásul, hogy a kasza-gyár a vidéken fog felállítani s kizárólag magyar aczélből gyártja majd a kaszát s magyar munkacélt foglalkoztat.

Állítanak fel egy kapagyárat is állami támogatás mellett a fölvidék erre alkalmas részén.

A finomabb vasöntvények gyártása tekintetében is történik kezdeményezés.

Vasalók, husdaralók, fogasok, tűzszerszámok, gyertyatartók gyártására egy nagyobb ipartelep tervet vezetnek. Ezen cikkek eddig itthon gyárilag nem készültek s a szükségletet mind Ausztriából hoztuk be.

Ezek a tervezések, ha megvalósulnak, jelentékeny összegek maradnak idehaza évente e révén is. Csodálni való különben, hogy mikor vasban oly gazdagok vagyunk, annyi időn keresztül a külföldre hordtuk ki a pénzt, hogy szükségleti cikkekhez juthassunk.

Harczban a szabadságért. Ez lesz a címe a »Független Újság« új regényének, melyet az ujévi számban kezdünk közölni.

Államok vagyona és adóssága.

Lapunk közelebbi számában ismertettük azon statisztikai dolgot, mely kimutatta, hogy *mennyit ér Magyarország?* Igen érdekesnek tartjuk azonban, hogy ha már a mi édes hazánkról tudjuk, hogy mennyit ér, leírni azt is, hogy más országok mennyit érnek? mennyivel tartoznak?

Az adósságok nagyságát tekintve, *Magyarországot a tizedik helyre, 4 és fél milliárd adóssággal.* A legnagyobb adóssága Franciaországnak van, mely közel 29 milliárddal tartozik. Ha a kölcsön nagyságát fejenként vesszük, Magyarország szintén a tizedik helyre jut; *fejenként 237 korona tartozással.* Minthogy eme adósságok legjelentékenyebb része örök járadékkötvényekből áll, a legérdekesebb az, hogy évenként és fejenként milyen nagy a terhe az egyes polgárnak. Magyarország minden egyes lakóját évenként és *fejenként 11 korona kamatfizetési kötelezettség terheli az államadósság ezimen.*

Adósság tekintetében a kilencedik helyen áll az európai államok közül Ausztria. Török és Oroszország előtt van, vagyis terhei magasabbak emezeknél. A különböző államok összehasonlító adatai alapos becslések szerint a következő:

	Vagyon milliárd koronában	Adósság
Magyarország	22	4
Ausztria	56	3·2 (?)
Franciaország	200	29
Olaszország	52	13
Németország	136	2·8
Anglia	240	15.

Mivel rövid számadatokban összehasonlítottuk hazánk anyagi helyzetét az európai nagyobb országok helyzetével, egy tanulságos képet adtunk a magyar polgár elé az állami közösvagyonról. Hanem a pusztán számok azért nem mondanak még el mindent. Például a számok szerint a kínai ember csak $3\frac{1}{2}$ koronával tartozik fejenként, míg a francziára 753 korona esik. Mégis a francziának most is van hitele, de a kínainak nincs. A fődolog az, hogy vagyona legyen az országnak, ha adóssága van. Nálunk is megkészsereződik az állam értéke, ha folytonos beruházásokat, befektetéseket teszünk és ha több is lenne adósságunk esetleg, az nem baj, csak a közös vagyon annak megfelelő arányban szaporodjon. Ezt a szent ezélt pedig csak úgy érjük el, ha *esupán magyar terményt, magyar ipart fogyasztunk és a pénzünk az országban marad, amíg csak lehetséges.*

Harcban a szabadságért. Ez lesz a czime a »Független Ujság« új regényének, melyet az ujévi számban kezdünk közölni.

SZÖVETKEZETI ÉLET.

Ünnepelőtti jó tanácsok.

Mire olvasóink lapunk e számát kézhez veszik, akkorra már felvirradt a december — más szóval — karácsonyhava. Karácsony a kereszténység legnagyobb ünnepe: fénynyel, melegséggel ünnepli meg mindenki az ismerősök, rokonok ajándékokkal kedveskednek egymásnak, még a legszegényebb házban is valamelyes lakoma készül a Megváltó születése napjára.

Ezelőtt az ünnep előtt akarunk egy pár jó tanácsot szolgáltatni. Az első ajánljuk a fogyasztási szövetkezetek figyelmébe. Ünnep előtt siet mindenki a szükségleteit kielégíteni: a boltokban egymás kezébe adják a vevők a kilincset. A karácsonyi bevásárlás tart december első napjaitól, de tetőpontját a karácsony előtti héten éri el.

A fogyasztási szövetkezetek jól teszik tehát, ha szükségleteiket idejekorán iparkodnak beszerezni, nem csak élelmi czikkeket, hanem minden más oly dologban, amire a szövetkezeti tagok igénye kiterjed. Az egyes központoknál, teszem azt a *Hangyánál* ilyenkor tenger mód összegyűl a munka, egy-két nap alatt el se lehet ezt intézni, aztán meg tudjuk azt is, téli hónapokban leggyakoribb a forgalmi akadály a vasutakon.

Ha minden körülmények közt azt akarjuk, hogy a fogyasztási szövetkezetek üzletmenetele fennakadást ne szenvedjen, gondoskodnunk kell, hogy az árubeszerzés gyors, pontos és kielégítő legyen: ennek pedig legegyszerűbb követelménye az, hogy a rendelést idején tegyék meg a fiókok a központoknál.

A másik jó tanács gazdatársainknak szól. Ugy-e szeretne mindenki az ünnepekre egy kis meglepetést? Hát ez a meglepetés meg van, csak ki kell nyújtani a kezünket utána. Földművelési miniszterünk e héten adta tudtul, hogy ez esztendőn a a múlt évinél is több háziipari tanfolyamot rendeztet, amelyen résztvehet bármely jelentkező kigazda.

Mit lehet e tanfolyamokon megtanulni, az mesés. A Kecskeméten a nyár folyamán rendezett kiállításon mutattak egy kocsit, amit *Keglevich Gábor* gróf béresgazdája csinált. Méltóságos, nagyságos urak dicsérték meg, s mondták el róla, hogy soha praktikusabbat nem láttak. Lám ez is háziipari készítmény volt, amelynek egy kis tanulással mindenki mestere lehetne.

Nagyszerű ünnepi ajándék volna, ha gazdáink minél számosabban látogatnák e tanfolyamokat — megtanulnák a háziipar titkait — s dolgoznának.

Karácsonyra pedig megalakítanak a *háziipari szövetkezetet*, amelynek révén értékesíteni lehetne azt, amit télen át készítettek. Sok-sok pénz jönne e révén a házhoz. Ennél jobb ajándékot kívánni se lehet.

Ipari szövetkezetek a Székelyföldön. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter támogatása mellett az Országos Központi Hitelszövetkezet a székelyek érdekében ott mozgalmat indított ipari szövetkezetek alakítása iránt. Ezen mozgalomnak már eddig is szép eredményei voltak, melyekhez most még hozzájárul néhány újabb szövetkezet, melyeket Horváth

János dr., az Országos Központi Hitelszövetkezet ipari osztályának főnöke, Solti Adolf kir. ker. iparfelügyelő és Szakács Péter marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarai titkár kíséretében több helyen, így Székelykeresztúron, Baróthon, Brassóban, Szepesi-Szent-Györgyön alakítottak. — E helyen említjük meg, hogy a székelyek érdekében tervbe vett lenkésítő-gyár felállítása megtörtént és november 2-án már meg is kezdte működését.

Háziipari női szövetkezet alakult Szegeden az elmúlt napokban. Céljával tüzte ki a háziiparnak mindazon ágát művelni, amelylyel nők foglalkozhatnak, hogy ezáltal is módot nyújtson a szegényebb sorsu családoknak, a könnyebb megélhetésre. Műhelyeket állít fel jelentkező nők kiképzésére, raktárt a készáruk elhelyezésére s árucarnokot a cikkek értékesítésére. Kísíparos tagjainak az általuk készített árukra előleget ad, esetleg azokat eladás céljából átveszi. Munkásnőket díjtalanul képez ki s azok rendszeresen megfelelő díjazást kapnak. A szövetkezet üzletrészeiből a szegedi protestáns nőegyesület 130-at jegyzett, ezenkívül az alakuló közgyűlésen 252 üzletrészt jegyeztek.

KÜLFÖLD.

Angol-bur háboru. Az utóbbi napokban ismét egy csomó kisebb-nagyobb bur győzelem híre érkezett Dél-Afrikából. Szétverték, megadásra kényszerítették és elfogták a burok több kémesapatot, járőrösöket, előőrsöket. Minden egyes alkalommal jelentékeny veszteséget okozva az angoloknak. Legutóbb Villiersdorp mellett a burok elfogták egy nagyobb angol hadosztályt. Kitchener lord angol fővezér, hogy a sok apró kudarcért némileg kárpótolja Londont, újra statisztikai táblázatokkal bizonyítgatja az eredményt. Azt mondják az ő jelentései, hogy egy félév óta átlag minden héten négyszáz bur esett angol fogságba. Az angol kormány azonban ismételtén megerősítette, hogy egy félévvel ezelőtt már csak *tízezer* bur állott fegyverben; ha tehát a főparancsnok jelentései szerint hetenkint egy félév óta négyszázat fogtak volna el belőlük az angolok, akkor 24 hét alatt 9600 bur esett fogságba, úgy, hogy most mindössze négyszáz volna még a harcmezőn. Mivel azonban az újabb jelentésekből kitűnik, hogy még ez idő szerint is legalább 10—12 ezer bur harcos van, Kitchener statisztikájára Londonban nem adnak semmit. Egy távirat azt is jelenti, hogy Kitchener fővezér ellen tüntetés volt. Ugy látszik, hogy nem igen kedvelt ember a saját katonái között sem az angol fővezér.

Lopások. Özv. Mátejedesz Pálné Tótkomlóson unokaöcsét Gyurkovics Györgyöt örökségbe akarta fogadni egy évig próbára eselédül alkalmazta, a 17 éves gazda azonban rutul visszaélt a nagynénje jószágával, mert a múlt év folyamán tizedmagával néhány métermázsa gabonát lopott el és eladta az orgazdáknak. Ebben az ügyben tartatott főtárgyalás Legérdekesebb volt Iczkovics Sámuel 13 éves fiu vallomása, ki az anyját akarta megmenteni, előadván, hogy nem az anyja, hanem ő vette meg a fiuktól a gabonát, mert ő adott előlegül Gyurkovicsnak pénzt.

Elnök: Mennyi pénzt adott ön kölesön?

Tanu: Nem tudom, mert setétbe adtam.

— Honnan volt pénze?

— Seftelek kérem tü, gyűszü és galanggal, innen szerzem a pénzt, az árucikkeket a tótkomlósi első kereskedőtől veszem, ámbár azért nem olesó János a nevem.

— Ilyen üzletből nem igen lehet sok pénzt megmarasztani, hogy kölesön adhasson?

Tanu: Érteni kell kérem a seftet, tudni kell a portékák minőségét, most azonban a buzával akartam üzletet csinálni, de látom, hogy nem ütött be, megmaradok a gyűszü mellett, kicsi, de biztos.

E tanu védekezése daczára is úgy az anyja, mint terhelt társai 5—8 napig terjedő fogházra ítéltettek.

Nincs szerencsém. E szavakkal kezdte Nagy Tamás gyomai suhancz a vallomását. Bemásztam márczius 17-én este *Nyilas* Lajos bezárt lakásába, de még egy fillért sem vihetttem el, mert a gazda megesispett, ezért kérek enyhe büntetést. A kir. törvényszék azonban tekintettel arra, hogy 20 éves kora daczára már kétszer volt lopásért büntetve, 6 havi börtönre ítélte, mit azzal vett tudomásul, hogy szeretné a télen letölteni és ezen óhajának a közvádó eleget tett, mert azonnal lekísértette a fiatal bűnöst.

Börtön és vas a magyar szóért. Csikszeredán a napokban tartott ellenőrzési szemlén János Tamás »hier« helyett »jelen«-t kiállított, amiért a szemlét teljesítő főhadnagy hét napi elzárásra ítélte. A főhadnagy eljárása megütöközést keltett azért, mert János Tamás még ez ideig semmi katonai szolgálatot nem teljesített.

Polgártársak! Lépjétek be a gazdasági munkássegítő pénztárba! Belépési szándékotokat adjátok tudtul mielőbb az előljáróságnak, hogy a központi igazgatóságnál bejelentsenek.

S. Mariskának!

Azt kérdezi, mint előfizető, hogy **milyen lesz a „Független Ujság“ új regénye?**
Egy szóval azt feleljük, hogy: **szép.**

„Harczban a szabadságért“

czimü regényünk a burok szabadságharczának szomorú, de dicsőséges, az egész világtól csodált eseményeit foglalja magában. Ennél szebbet, ennél tanulságosabbat, ennél léleknemesítőbbet nem adhatnánk. Már előre is számos üdvözlét kaptunk az új regényhez és hisszük, hogy az elismerést kiérdemeljük, mert új regényünk nemcsak méltó párja lesz a „Szegény Bardoczné“ és a „Kis-Székely pusztulása“ már leköszölt regényeinknek, hanem azoknál is *szébb, érdekesebb.*

A „Független Ujság“ új regényét az újévi számunkban kezdjük közölni.

Azon t. előfizetőinket, akiknek előfizetése november hó végével lejárt és akiknek a 44-ik számunkhoz utalványt mellékelünk, felkérjük, sziveskedjenek az előfizetést megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

A „Független Ujság“ kiadóhivatala.

Apponyi a király előtt. Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke e héten tette le Ő felsége a király előtt a valóságos belső titkos tanácsosi esküt.

A keszthelyi Festetich-szobor. A keszthelyi gazdasági intézet halhatatlan emlékü megalkotójának gróf Festetich Györgynek tudvalevőleg szobrot emelnek Keszthelyen Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezdeményezésére. A szobrot a város legdíszesebb terén, a főgymnázium előtti Andrassy-téren fogják fölállítani. A szobor leleplezését jövő évi május hóban tartják meg. A szobor talapzata már teljesen készen van. E héten állította azt fel Antoni József budapesti kőfaragó. A szobor körül ez idő szerint levő fákat még a tél folyamán kivágják s az egész teret Festetich Tasziló gróf fogja parkoztatni.

43 évig tanító. Kassa városának egyik érdemes öreg tanítója *Markó Lajos*, akinek nagy érdeme van Kassa megmagyarosodásában, a múlt héten ünnepelte tanítói működésének 43-ik évfordulóját, mely után nyugalomba vonult. Az ünnepélyt követőleg lakoma volt, melyen a város egész előkelősége résztvett s tanítványai nevében dr. *Rakovszky* Endre alispán köszöntötte fel a derék öreg tanítót, aki annyi derék ifjat nevelt a hazának.

Megsült ember. A szatmármegyei Nagyecsed községben minap a falu csőszét a szósoros értelmében megsülve találták a mezőn egy halom pernye mellett. A vizsgálat nem tudta meg állapítani, hogy a csősz szándékkal feküdt e a máglyára, vagy valami bünténynek esett áldozatul.

Erzsébet királyné szobra. Erzsébet királyné szobrára másfél millió korona gyűlt egybe. A szobor-pályázat az esztendő utolsó napján jár le. A szobrot a várban a Szent-György téren a Hentzi szobor helyén fogják fölállítani. Ő Felsége jóságos királyunk jelelte ki ezt a helyet a szobor részére.

Háromezer család munka nélkül. Ruszkabánya és Nadorhegy krassó-szörénymegyei községekben háromezer család maradt munka nélkül, mert az ottani bányatársulat beszüntette a bányákban a munkát.

Árviz Máramarosmegyében. A múlt héten nagy esőzések voltak Máramarosban s ezek nagy károkat okoztak. A Tisza mellék patakjai: a Taraczk és Talabor vizek annyira megáradtak, hogy több törvényhatósági hidat elsodortak.

Ujpest hozzácsatolása a fővároshoz. A belügyminisztériumban munkálatok folynak Ujpestnek és esetleg Rákospalotának a fővároshoz csatolása érdekében. Ujpestnek 42.000 lakosa van, Rákospalotának pedig 17.000, így tehát egyszerre 60.000 lakossal szaporodnék Budapest népessége. Mindenesetre sok érdek szól az egyesítés mellett, hiszen magát Ujpestet immár egyetlen üres telek sem választja el a nagy Budapesttől: de a keresztülvitel, hozzá még ilyen hamarosan, bizonyára súlyos nehézségekbe fog ütközni. Így első sorban nagy befektetést róna a fővárosra a járda, világítás és vízvezeték berendezése, különösen Rákospalotán. Másodszor nagy terhekkel járna a községekre a kövezetvám megdrágulása, nemkülönben tetemesen megnövekednék a fogyasztási adó is. Mindezen okok mellett maga Pest vármegye sem szívesen engedné ki kötelékéből a nagyadózó Ujpestet.

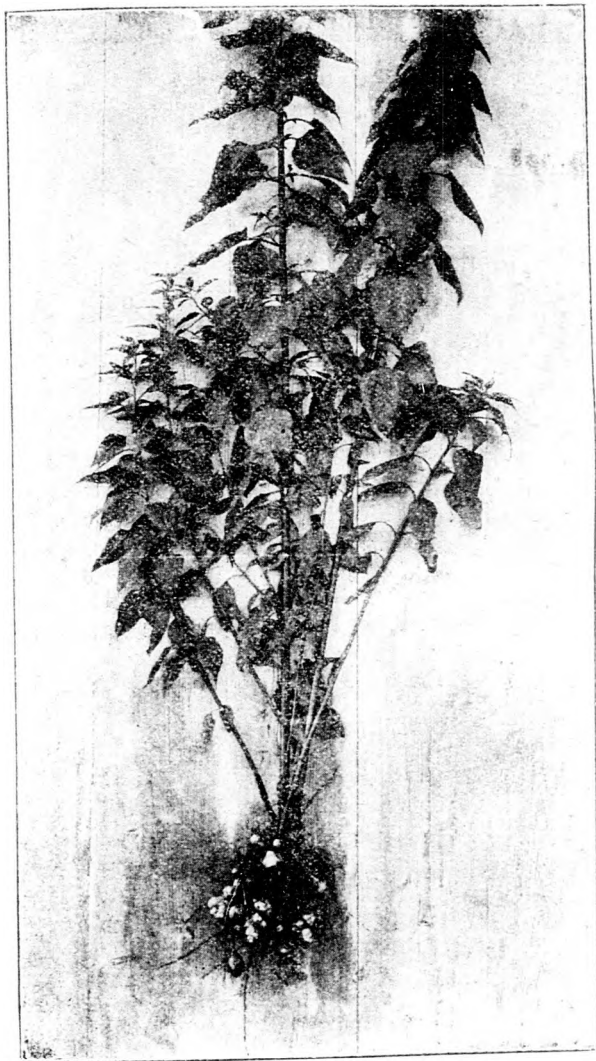
Templomszentelés. Hajdu-Dorogon minap szentelték fel az újra épült gör. kath. templomot. Hajduvármegye részéről Degenfeld gróf főispán, Rázsó alispán, Veszprém főjegyző és Czeglédy megyei főügyész, az egyházmegye részéről Lengyel Andre vikárius voltak jelen. A felszentelés után ünnepi mise volt az új templomban, mire Firezák püspök beszélt a hívekhez és kifejtette a gör.-kath. egyház jelenlegi helyzetét és kitartásra buzdította a híveket. A városban ünnepies volt a hangulat.

Véres munkássztrájk Nagyváradon. A nagyváradai építő munkások miután a szociálisták izgatták őket, minap nagy tömegekben felvonultak a Nagy Sándor-utcában, hol Rendes Vilmos, a városháza egyik építője, házat épít. Itt felszólították a munkásokat, hogy hagyják félbe a munkát s csatlakozzanak hozzájuk. Mikor pedig látták, hogy felszólításuknak sikere ninesen, közáport zuditottak rájuk, majd csákánykapákkal, karókkal támadták meg őket. Véres harc támadt, melynek hírére a rendőrség kivonult s lefegyverezte a harczosokat, kik közül huszonötöt átkísértek az ügyészséghez, a többieket el fogják tolonczolni. — A rendőrség aztán dobszóval hívta fel a munkásokat munkavállalásra; tömördek jelentkezés történt s most ezekkel folytatják a félbeszakadt munkákat.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A csicsókáról.

Egy igénytelen, kevésbé méltányolt, de hálás gazdasági növényről akarok itt egyet-mást elmondani, a melynek annyiból van jelentősége, hogy olyan terü-

Csicsóka bokor.

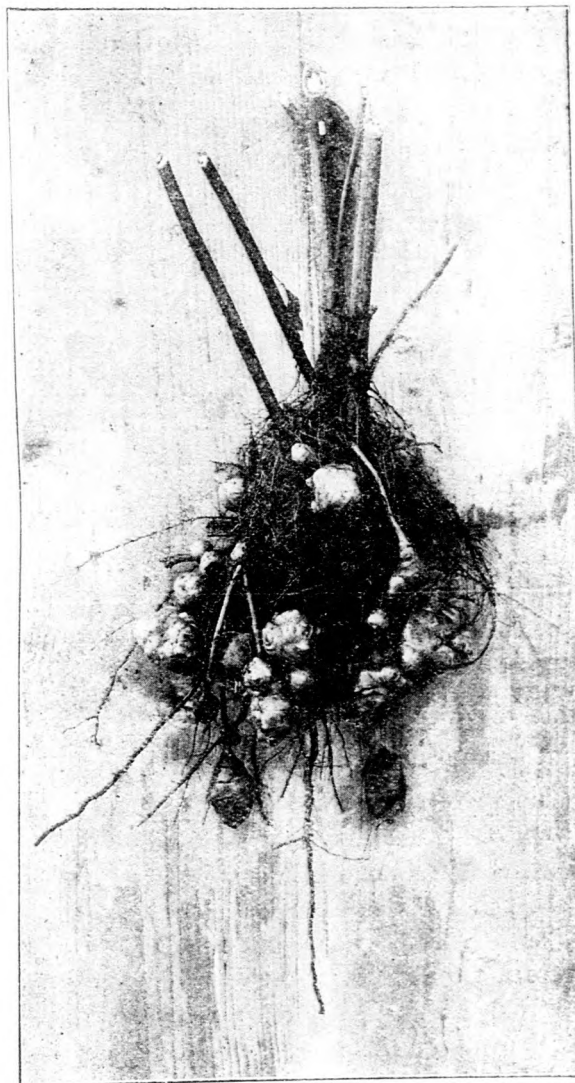
leteket is értékesíthetünk vele, a melyeket más növény meg nem tűr s hogy takarmány kíségető tavaszfelé, a mikor már a répa, krumpli fogyatékán van. A csicsóka mélyrügyű gumói azok, a melyeket a gazdaságban takarmányul felhasználni szoktak. A talaj iránt — mint már említettem — nem válogatós, silány talajban is jól megterem, a szárazságot jól tűri.

A csicsóka fagytól nem szenved s ezért ősszel is ültethető. Tavasszal is szokás, de ekkor alig kerül rá idő s ezért legezészerűbb október közepén vagy végén elültetni.

Ültetés előtt, ha nagyobb termést akarunk elérni, trágyázhatunk alája és eke után ültetünk. A barázda oldalába rakjuk el a gumókat, agyagtalajon 4—5, homo-

kon 8—10 cm. mélységre. A sorokban 30—40, a sorközökben 50—60 cm. távolságot hagyhatunk. Vetőgumó kell egy kat. holdra 6—8 métermázsza.

Tavasszal a csicsókát kikelése után megboronáljuk s aztán az első évben, míg megerősödik, egyszer megkapáljuk. Ez a kapálás azonban el is maradhat, mert a csicsóka hamar elnyomja a gyomokat. Nyáron át a csicsóka erős fejlődésnek indul s ősszel már

A csicsóka földalatti gumói.

embermagasságnyira is megnő. A gumót októbertől áprilisig lehet szedni. Szedni azonban a legtöbb helyen nincs szokásban, mert veremben nem tartható el oly jól, mintha földben hagyjuk. Ott hagyva, ha kitavaszkodás előtt fogytán van a répa vagy burgonya, akkor lehet szedni, enyhe napokon és az említett takarmánnyokkal keverve etetni.

A csicsóka silány talajon trágyázás nélkül 30—40 métermázsza gumót teremhet kat. holdankint, jó minőségű talajban azonban 100 métermázsán felüli termést is adhat. Jó talajon 20—25 évig is élél, a nélkül, hogy újból kellene ültetni, mert a földben visszamaradt gumók rendszeren elegendők ahoz, hogy a csicsóka ismét felüljön. Tavasszal a kikelés előtt jó a csicsókaföldet

megszántani. Ha pedig kikelés előtt foltos, akkor utána ültethetünk.

A csicsóka nagyon nehezen nehezen irtható, azért azt vetésforgóba termelni nem szabad s csak olyan helyet keressünk neki, a mely más növény alá használhatatlan.

A földből kiszedett csicsókát a sertések szeretik, legjobb azonban ezeknek főzve adni. Tehenekkel szelgetelve etethetünk, 30 kgr.-ot számítva 1000 kgr. élőszulyra.

Etethető igáslovakkal és jármosökrökkel is, azonban előbbieknél vigyázni kell arra, hogy ne adagoljunk nagyobb mennyiségben, mert kólikát okozhat. A csirázásnak indult csicsóka, mint a burgonya is, nem egészséges az állatnak, azért ilyent ne adagoljunk.

Mellékelt képeinken a csicsóka bokrát és földalatti gumóit mutatjuk be olvasóinknak, a mely tanuskodik ennek bő terméséről.

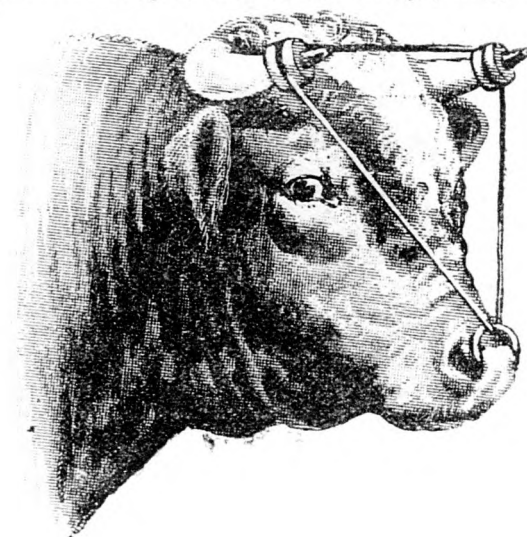
Idősebb fák átültetése.

Nagyon sokszor előfordul az, hogy egy-egy nem tetsző helyen álló, vagy elődeink által össze-vissza ültetett idősebb fát régi helyéről más, alkalmas helyre akarunk átültetni. Ilyenkor úgy kell eljárni, hogy először is új helyet készítünk a fának, illetve megássuk számára a gödröt, a mely 90—110 cm. mély és 150 cm. széles kell hogy legyen. Kiásás után a gödrök körül elterülő felszín földet összehuzzuk halomba és ezt érett keveréktrágya vagy gypsinfölddel jól összekeverjük, mire a gödröket felényire kitöltjük. Ha ez megvan, hozzáfoghatunk a fa kiásásához, olyképp, hogy a fa törzsétől 140 cm. távolságban egy 50 cm. széles körárkot ásunk, a többi földet pedig bántatlanul hagyjuk. Ebben az árokban 70—80 cm. mélyre hatolunk le, az utbaeső gyökereket pedig mind lemetszük. Ezután megmozgatjuk a fát, hogy kitűnjék melyik gyökerek tartják még, hogy azok is lemetszhetők legyenek. Midőn a fa minden gyökere megszabadult, akkor a mennyire szükséges, a a körárokból a fa törzse felé a döntő esákány hegyes végével óvatosan befelé dolgozunk, hogy a gyökereket a lehetőségig meg ne sértsük és mikor már kevés föld tartja, kiemeljük és új helyére szállítjuk. Ott, megérkezve, a gyökereket éles késsel megmetszük, szintugy az alma és körtefák koronáit is, a diófák koronája azonban metszetlenül marad. Ezután úgy állítjuk a fát új gödrébe, hogy ismét azon égtáj felé essék minden része, mint régi helyén. A szabályos elültetés után, melynél arra kell ügyelni, hogy a rendesnél mélyebben ne essék a fa, minden egyes fától 180—200 cm. távolságban háromszögben leverünk 3 erős czöveket. A korona vagyis a törzs folytatását képező sudár megfelelő helyén pokrócz vagy vastag zsákvászson darabbal körülvesszük az illető helyet és onnan három szál kötelet bocsátunk a czövekekhez és azt egyenletesen megfeszítve megrögzítjük, hogy a szél ne bírja a fát megmozgatni. Ezután a törzset és a vastagodó ágak egy részét mohával és zsákvászonnal bepólyázzuk. A jövő

évben pedig a földet nyirkosan tartjuk, szintugy a bepólyázott részeket is. Ha ezt pontosan véghez vesszük, úgy biztosak lehetünk abban, hogy a fák megerednek, különösen akkor, ha mentül több ép gyökérrel sikerült a fát új helyére áthozni. Egy év után a pólyát eltávolíthatjuk, a fát bemeszeljük, szintugy eltávolítjuk a huzalokat is akkor, ha a fák már jól begyökereztek és nem kell attól tartani, hogy a viharok kidöntik azokat.

Készülék döfös állatok számára.

Még egy kisebb gazdaságban is sokszor előfordul, hogy a tehének, de különösen bikák közt akad egykettő, a mely döfös s erről a rossz szokásáról az sehogy sem akar leszokni. Az ilyen állat bizony sokszor nagyon veszélyes az emberre. Nálunk a döfös állatok szarv-végére fa vagy rézgombot szoktak tenni, a melynek ha meg is van az az előnye, hogy a döfös

Készülék döfös állatok számára.

nem olyan veszélyes, de a döféstől elszoktatni ezzel az állatot nem lehet. A bemutatott ábrán egy egészen egyszerű és olcsó készüléket láthatunk, a mely a külföldön nagyon bevált. Áll pedig az ezzel való felszerelés annyiból, hogy az állat orrsövényébe orrkarikát huzunk, megerősítünk aztán a szarvak végein egy-egy erős keményfa-csigát s az orrgyűrűn erős zsinetet fűzünk át, rávisszük azt a fa csigára is és mérsékeltlen, hogy az orr vonaglásával az állatnak fájdalmat ne okozzunk, megfeszítjük s megkötjük azt úgy, a mint az ábrán látszik. E kötélen evésben, ivásban, legelésben az állatot nem akadályozza; mihelyt azonban neki meggy valaminek, hogy döfjön, a két szarv közt megfeszített kötélen érintkezésbe jön a tárgyval s minél erősebben döf az állat, annál nagyobb erővel huzza fölfelé és okoz fájdalmat orrán a kötélen és karika és nincs kizárva, hogy a fájdalmat kikerülendő, az állat végképp elszokik a döféstől. A készülék legjobb előre álló szarvknál, de miután döfésnél az állat szarvait úgy is előre irányítja még az esetben is, ha azok esákó vagy bármily szarvuak, e szerszám döfés esetén megfelelő föladatainak.

GYÁSZBAN.

Vegyések.

Zöld takarmány télen a tyukoknak. Nagyon hasznos az a baromfiaknak, ha télen egy kis zöld takarmány adunk nekik. Bizonyosan nagyot néz a gazdasszony, hogy ugyan honnan vegyen ő ilyenkor, tél idején zöld takarmányt a baromfiának, a mikor az ilyenkor nincs. Pedig dehogy nincs, akad biz az, csak teremteni kell a mi nem is olyan ördögös mesterség. Nem kell hozzá egyéb, mint két láda s egy-két marék árpa vagy zab, a mi minden háznál akad. A ládába földet teszünk s ehez egy kis lótrágyát keresünk. Ebbe a megtrágyázott földbe azután — először csak az egyikbe — annyi árpát vagy zabot vetünk, a mennyi szükséges. A ládát a szobában, vagy ha ott hely nincs az istállóban helyezük el, oly helyre, a hol egy kis világosság éri. 8—10 nap alatt annyira kihajt a vetemény, hogy azt a baromfinak odaadhatjuk. A második ládába 6—8 nappal később veteményezünk, mint az elsőbe s ezt felváltva csináljuk egész télen. Ily formán tavaszig nem fogyunk ki a zöld takarmányból, mert hisz nem szükséges abból sokat adni a baromfinak, elég ha egy kis szemes eleség mellett hetenként kétszer adunk belőle. Meghálálja ezt a baromfi nagyon, kivált, ha langyos ivóvizről is gongoskodunk, mert így jóval korábban kezd tojni.

Róma nevezetességei.

(Folytatás.)

— Deák Antaltól. —

(4)

A Baminó-szobor arannyal és drágakövekkel gazdagon föl van ékesítve, hogy az ember szeméi kápráznak tőle. Ezek a drágaságok többnyire esodálatosan fölgyógyult betegek ajándékai, akik a Gyermek-Jézus közbenjárására egészségüket visszanyerván, értékes ajándékokat küldenek a kis Baminónak.

Pár fillérért gyönyörű Baminó-képeket kaptunk a drága szobor őrzőjétől.

Szent Lőrincz temploma.

IX. Pius pápa halála óta gyakran emlegetik *szent Lőrincz templomát*, mert a nagy egyházfejedelem kívánsága szerint, ebben a templomban van eltemetve. A templom régisége és drága ereklyéi miatt Rómában a leglátogatottabbak közé tartozik. Itt vannak eltemetve *szent Lőrincz* és *szent István* vértanuk. *Szent Lőrincz* már ebben a templomban nyugodott, mikor *szent István* vértanu testét Jeruzsálemről Rómába hozták, csak az volt a kérdés: melyik templomba helyezték e drága ereklyét?

Mikor ezen tanakodtak, történetesen (vagy job-

ban mondva: az isteni gondviselés intézkedése folytán) fölnyitották *szent Lőrincz* vértanu koporsóját s esodák esodája! a drága tetem a koporsó egyik oldalába hozódott, hogy helyet engedjen az első vértanu holttestének. Így került *szent István* vértanu *szent Lőrincz*zel egy koporsóba.

Szent Lőrincz temploma Róma főtemetőjének szomszédságában fekszik. Láttunk is nem egy embert, akik kezükben koszorúval, vagy virágokkal a temetőbe siettek, hogy övéik keresztjét, sirhalmát fölékesítsék...

A templom régiségéről mindjárt meggyőző bennünket az a hat antik oszlop, melyen az előcsarnok nyugszik.

A *szent Lőrincz*-templom is három hajóval bír s művészi freskókkal gazdagon föl van ékesítve.

A pápa átveszi a kulcsot.

Lent a kriptában látható *szent Lőrincz* és *szent István* vértanuknak márvány koporsója.

Említettük, hogy IX. Pius pápa, saját kívánságára, e *szent vértanuk* társaságában temetkezett el. Gyönyörű, művészi léssel épített, tágas kriptája tiszta márványból való, mely egyszerű fönségével, mintha a nagy egyházfő határozott egyéniségét, karakterének erejét akarná aposztrofálni.

Mikor a *Pius-kriptából* kijöttünk egy olasz pap figyelmeztetett bennünket arra a márványlapra, mely épen a kijárat mellett van a falba illesztve. A jókora márványlap *szent Lőrincz* vértanuságánál szerepelt, azért került ebbe a templomba.

A szentek élettörténetéből tudjuk, hogy *Valerián* császár *szent Lőrincz*et, mivel a pogány isteneknek áldozni nem akart, kegyetlenül megvesszőztette. Majd elébe tette az összes kínzó eszközöket s fenyegette őt, hogy azok mind foganatba vétetnek, ha hitétől el nem pártol. A rémitő kínzás megtörtént,

de szent Lőrincz nem tántorodott el hitétől. Ekkor a vérszomjas császár egy rostélyszerű vaságyat készítettett, melyen szent Lőrinczet elevenen megsütötték. Holttestét aztán egy márványlapra helyezték, melyet máig megőrzött a hívek kegyelele.

A Pius-kripta falába ez a márvány lap van befalazva s rajta még ma is láthatók a vérfoltok, melyek szent Lőrincz testéből származtak...

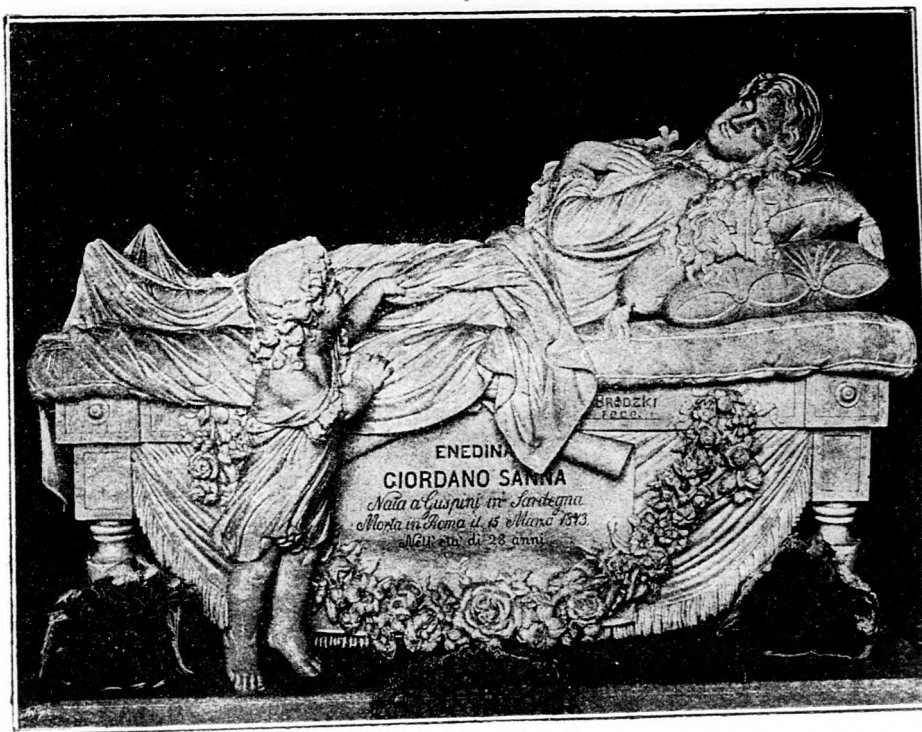
A római temető.

Szent Lőrincz temploma mellett van a világhírű római temető. Az ember, amint belép, első pilla-

épített ide a hívők kegyelele, Nagy Konstantin uralodása után pedig gyönyörű bazilikát emeltek a nemzetek apostolának tiszteletére. Elképzelhető tehát a kereszténység fájdalma, mikor ez a szép templom 1823. július 15-én a lángok martaléka lőn.

Mínt hogy a szent Pál-templom a városon kívül fekszik, csak későn érkezett a segély, s így történt, hogy a rendkívüli forráságban alig lehetett valamit megmenteni.

A mai szent Pál-templom fölülmulja ugyan a régít szépségre és gazdagságra, de a veszteség mégis pótolhatatlan, mivel a régi műemlékek nagy része megsemmisült.

„Kelj föl édesanyám!”

natra nem gondolná, hogy temetőben van; mert a római temető inkább hasonlít egy zsufolt műtárlathoz, semmint temetőhöz. Azt azonban meg kell engednünk, hogy olyan művészi alkotások, siremlékek — egyik szebb, mint a másik — a világ egyetlen temetőjében sincsenek, mint épen a római temetőben.

Minket legjobban megindított az a siremlék, melyet „Kelj föl édesanyám!” aláírással itt bemutatunk. A fenomenális szépségű siremlék kararai márványból van kifaragva, s magának az özvegyen maradt szobrásznak művészi alkotása. A művész úgy örökítette meg hőn szeretett feleségét, amint a ravatalon kiterítve fekszik. Leánykája — kinek még sejtelmé sincs a halál könyörtelen voltáról — ártatlan együgyűségében odamegy édes anyja ravatalához, s kölögetni kezdi őt: „Kelj föl édesanyám!”

Szent Pál temploma.

A római szent Pál-templom azon helyen épült, ahol szent Pál apostolt lefejeztetése után eltemették. Már Nagy Konstantin ideje előtt szép kis templomot

A szent Pál templom külseje egészen egyszerű: keveset ígér. De ha belép az ember, nem győz ámulni és bámulni a minden oldalról szeméibe ragyogó csodálatos művészetben.

Nyolezvan tükörsimára csiszolt gránitoszlop tartja a pompás mennyezetet, jobbról és balról két sorjában elhelyezve, az egész templomot öt hajóra osztván. A falakat szebbnél szebb mozaikképek ékesítik, melyek nagyrészt szent Pál apostolra vonatkoznak. Ezek között legnagyobb műbecsesel bírnak a régi Pál-kápolna mozaikképei, melyet a tűzvész alkalmával megmenteni sikerült.

Nagyon szépek a Pál-templom ablakfestményei — az apostolokat ábrázolják — és a pápáknak a templom egész hosszában, jobbról és balról elhelyezett mozaikképei. A pápák ezen képei a leghűbb arczképek, mivel többnyire a pápák korabeli pénzek és érmek után készültek.

A szent Pál-templom legnagyobb drágasága a Confessio, hol szent Péter és szent Pál tetemei nyugsznak. Itt van eltemetve szent Timotheus is, szent

Pál apostol hü szövetségese és munkatársa az evangélium terjesztésében. A nagy tüzvész alkalmával a templomnak ez a része mitsen szenvedett.

(Folytatjuk.)

Képiünkhöz.

Gyászban. Meghalt a férj. Gyászban maradt a nő. Hiába való a vagyon, a gazdagság. A fájdalom fölkeresi a palotákat is. Befurakodik a selyem és bársony suhogása közé s talán ott még fájóbb, még keserűbb. Oh, a halál nem válogat, a gazdag és szegény között nem tesz különbséget. Ebben az egyben csakugyan van igazság a földön. A barátnők vigasztalással szomorítják a gyászoló özvegyet, pedig hát jobb a bánkódót magára hagyni. Ezt ábrázolja mai képiünk igen találóan.

Betűrejtvény.

SZ ö ö ö 5t K '6 a
ö ö ö

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő december hó 8.

A „Független Ujság” 46. számában közölt talány megfejtése :

„Göbéságok”

Helyesen fejtették meg: Szabó Mariska, Jancsó Mariska, Manesu Szilvia, Farkas Imréné, Mészáros József, Duka János, Szász Mihály, György Ödön, Borsos Sándor, Gutai János, Zsenigellér Kálmán, Micsák György, Krisztinus Lajos, Fekete Antal, ifj. Szita Mihály, Baráth János, Bodnár Imre, ifj. Horváth Péter, Eskütt György, ifj. Papp Lajos, Gergity István, Balázs János, Stokker Domokos, Huszár József, Bede Ferencz, Török Imre, ifj. Pádár János.

Tekintettel a számos megfejtőre 4 huzást ejtetünk. Nyertek Jancsó Mariska, György Ödön, Micsák György, és ifj. Papp Lajos akinek a kifizető jutalomdíj gyanánt Péterfy Tamás »Göbéságok« című könyvét amint kész lesz, de legkésőbb karácsonyra megküldi az író.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Szakmár Imre urnak. Ha megírja, melyik miniszterhez akar kihallgatásra jelentkezni, tudatni fogjuk a fogadó napot. Valamennyit hiába írják meg, mert ez változó. A miniszterek minden egyes panaszt elfogadnak, ha előre be van jelentve és a kérvényező iratot a kihallgatáson személyesen át lehet nyújtani. — Hiller Péter urnak. Most is azt mondjuk, hogy önöknek van igazuk. Ha a birtokos a veszszót a kereskedőnek 15 krért adta el, akkor ebből levonhatja először 7 krt., ami a megszökött kereskedőnek jár, azután köteles az önök napszámját kifizetni, mert ha önök le nem vágják, ő el nem hordhatta volna s csak az önök napszámjának levonása után visszamaradó összeg illeti meg a birtokost. Fogadjanak együttesen ügyvédet és a járásbiróságnál pöröljék be.

Ez az igazság. — Régi előfizető. A törvényszék jóváhagyta a múlt évi biztosítási díj utánfizetésének kötelezettségét. Fizesse ki, legalább a további kellemetlenségek és költségektől megmenekül. — Stirl József urnak. A fenti üzenet önnek is szól. Elég baj, hogy így van. De nekünk is után kellett fizetnünk. — Pánesz Péter urnak. Ha a községi képviselő testület a községi adó elengedésére nem hozott határozatot, a községi adót mindenkinek meg kell fizetnie. Bár az is igaz, hogy a község fizetett képviselőinek a községi adót rendszerint el szokták engedni. De ha önök ezt tenni sem akarják, ehhez önöknek törvényes joguk van. V. M. G. urnak. A magról való sövény neveléssel nem sokra megy. Legjobb, ha gyökeres galagonya eserjéket ültet. Az erdőszélén kiáshatjuk és elültetheti. Magról legjobb a Maclura eserjét vetni, jó sűrű és tüskés bokra van. Magját Mauthner magkereskedésében megkapja. Vetési utasítást adnak. — Tatár Mihály urnak. Mi törvényeket nem közölhetünk, mert az egész lapunk sem volna elegendő. A végrendelet érvényességi kellekeiről írni fogunk. A kihágások nagyon sokfélék. Jóformán minden törvényben van. Irja meg miről van szó s akkor tanácsot adunk. — Kovács János urnak. Forduljon a pécsi m. kir. szőlőszeti és borászati m. kir. felügyelőséghez, kérdésére a legmegbízhatóbb és legkörülményesebb felvilágosításokat fogja megkapni. Mi a viszonyok ismerete nélkül a távolból jó tanácsot ebben az ügyben bajjal adhatunk. Fekete Antal urnak. Nem tanácsoljuk, hogy öcsese idejőjjön. Az egész főváros tele van munkanélküliekkel. Ha keresete nines, a fővárosban mégis csak nehezebb megélni, mint falun, a hol az élet olcsóbb. — Kótai Sándor urnak. Az italmérési engedélyt házra megszerezni nem lehet, csak személyre. Ha az önök megbizottja a megállapodás ellenére nem úgy viszi az italmérést, amint önök akarják, hatósági uton távolítsák el és mást bizzanak meg az italméréssel.

JENCS-féle

Magyar Restitutios-Fluid
lovak és szarvasmarháknak.

Az állatok izomerejét fokozza, kitarthatóvá, erőssé teszi; megátalja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pökösödést.

— Ára 2 korona. —
Postán 2-60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCS VILMOS gyógy-szertára
Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.
Főraktár:
Dr. Egger, Nádor'gyógyszeriarában
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piacon árak.

Budapest, 1901. november 30-án.

Gabona. (Árak métermázsanként értendők.) Buza 16 90—17 80
K. Rozs 13 50 K-tól 14 30 K-ig. Árpa 12 00 K-tól 12 40 K-ig, jobb
minőségű 15 40 K-tól 17 00 K-ig. Zab 14 80 K. Tengeri 10 50 K.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	26 60	25 80	24 80	24 00	23 50	22 60	21 80	19 20	11 80

Buzakorpa finom 8 80 K, durva 9 00 K.

Egyéb magvak: mák 28—32 K 1 q., bab fehér nagyszemű 13—14 K, aprószemű 14—16 K, tarka 10—12 K, lenese 18—36 borsó héjas 18—38 K, lóhere 46—55 K, luczerna 48—54 K baltacsim 12:50—13:50 K.

Takarmányvásár. Réti széna 400—600 fillér, muhar 560—580 fillér, zsupszalma 300—350 fillér, alomszalma 260—370 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlatt ürtü 38—42 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 91—93 fillér, 280—300 kg.-mos 90—94 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 89—91 fillér, szerb 84—90 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 62—68—, középminőségű 54—62—, alárendelt minőségű magyar ökör 40—54—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 36—52:00, magyar tehén középminőségű 42—64:00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 36—, 58:00, szerbiai ökör jobb minőségű 56—60—, kivitel —, középminőségű 48—64—, szerbiai bika 40—62—, szerbia bivaly 32—42—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élősúlyban 115 borju 66—96 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 3:00—4:50 K, csirke 1:30—1:80 K, kappan hizott 3:00 K.—5:00 K. Rucza 4:50—6:50 K. Lud hizott 12—15 K. Pulyka sovány 7—8 K.

Tojás alföldi 82—96 K, erdélyi 74—85 K, ládánként. Tea. tojás 100 drb 5:20—5:60 K.

Tejtermékek. Teavaj 1:80—2:10, tejföl 64—80 fillér literenként, főzővaj 1:40—1:50 K, tehénturó 12—14 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0:00—0:00 1 q 3:00—7:00 Petrezselyem 100 kötés 0:00—0:00, 1 q 5—8—, zeller 100 drb 1:60—3:00, karalábé 1:00—1:60, vöröshagyma 100 kötés 0:—drb 0:00 q 6:40—7:60, foghagyma 26—30—, vörösrépa 100 drb. 1—1:20, fehérrépa, fejeskáposzta 5:00—9:00—, kelkáposzta 100 drb 1:60—2:00, vöröskáposzta 08—14—, fejessaláta 4:00—5:00, kötött saláta 0:00—0:00, burgonya rózsza 1 q 3:00—3:60, sárga 3:60—4:00.

1901. évi forgalom 26000 zsák

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti
gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban,
nevezetesen

julius és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverés vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében a

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1902-re.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR” ezen nyolczadik évfolyama régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt nélkülözhetetvé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár” ára a „Független Ujság” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető

a „FÜGGETLEN UJSÁG” kiadóhivatalában,
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
typia, fametszet stb utján.

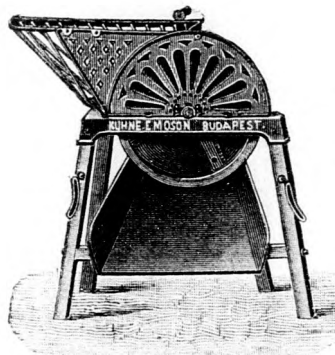
Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografiallag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

TÉLI-IDÉNY

1901/2.

Szecskaavágógépek

kézi és erőhajtásra.

RÉPAVÁGÓK.

Kiváló munkabírású

„RAPID” daráló gépek.

Teljes takarmánykamara felszerelések,

melyek sok évi tapasztalatok alapján a helyi viszonyokhoz mérten díjmentesen tervezetnek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítatnak

K Ü H N E E.

mezőgazdasági gépgyára által.

FŐRAKTÁR: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a. sz.

Gyár: MOSON, Mosonm v. m.

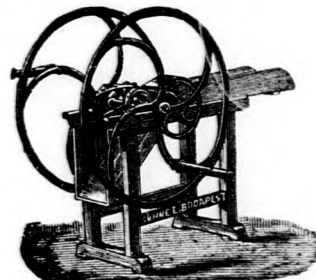
Ventzki-féle

szabad. takarmányfüllesztők.

Erőhajtásra

Casali-féle szab. kukoriczamorzsolók

rendkívüli munkaképességgel.

A m. kir. államvasutak téli menetrendje.

Budapest—Hatvan, Budapest—Bicske, Budapest—Párkány-Nánára a vonatok érkezése oda és vissza.

Érvényes 1901. évi október hó 1-től.

Budapest k. p. u. — Hatvan.

Állomások	Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.	
	I.-II.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.
Budapest keleti p. u.	402	304	318	408	1508	408	320	312	404	312	314	1506	328	406	1110	855
Gödöllő	710	730	735	850	750	850	1285	240	235	240	625	800	1110	855	1225	1005
Aszód	—	—	—	854	855	955	1045	338	318	338	733	911	1225	1005	1225	1007
Hatvan	—	—	—	1017	819	1017	211	404	338	404	801	938	101	1032	1005	1050

Hatvan—Budapest keleti p. u.

Állomások	V. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.	
	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.
Hatvan	327	425	405	530	309	530	317	1137	301	403	407	1507	303	401	633	833
Aszód	—	—	—	557	631	720	838	1233	—	—	658	719	—	—	852	852
Gödöllő	—	—	—	626	704	746	902	1244	11211	206	725	745	—	—	1837	1914
Budapest k. p. u.	—	—	—	730	815	845	1225	130	1250	208	830	890	920	1000	—	—

Budapest keleti p. u. — Bicske.

Állomások	V. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.	
	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.
Budapest keleti p. u.	620	650	707	850	6	850	730	215	215	225	430	720	950	1045	1059	1059
Budapest-Ferencváros	636	707	—	1230	—	1230	—	—	—	236	441	731	1002	1059	1059	1059
Budapest-Kelenföld	649	715	715	1245	906	1245	746	221	244	451	451	740	1011	1110	1110	1110
Budapest-Kelenföld	—	720	720	1246	907	1246	747	232	245	453	453	741	1014	1118	1118	1118
Bicske	—	819	819	145	945	145	826	310	245	557	843	1115	1115	1218	1218	1218

Bicske—Budapest keleti p. u.

Állomások	T. sz. sz.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.	
	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.	I.-III.
Bicske	435	505	546	1303	11	746	1255	305	431	619	742	848	848	925	925	925
Budapest—Kelenföld	544	612	651	849	133	849	133	403	536	658	846	925	925	925	925	925
Budapest—Kelenföld	547	616	659	859	134	859	134	404	540	659	848	925	925	925	925	925
Budapest-Ferencváros	602	627	712	909	—	909	—	415	553	—	903	—	—	—	—	—
Budapest keleti p. u.	615	640	725	920	150	920	150	425	605	715	915	915	915	915	915	915

× A 7 és 8 sz. vonatonál a szomszédos forgalmi jegyek használata ki van zárva

• Közlekedik vasár- és ünnepnap előtti kőznapon.

Budapest ny. p. u. — Párkány-Nána és vissza.

Állomások	Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.	
	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.
Budapest ny. p. u. ind.	166	1408	170	116	125	115	145	144	176	178	438	180	1404	140	182	154	184	118	1408	187
Pálota — Ujpest ind.	595	655	923	989	1230	1241	133	235	241	431	438	616	1404	620	740	806	925	1000	1040	1053
Váz ind.	698	710	923	989	1230	1241	133	235	241	431	438	616	1404	620	740	806	925	1000	1040	1053
Nagy-Máros ind.	698	710	923	989	1230	1241	133	235	241	431	438	616	1404	620	740	806	925	1000	1040	1053
Párkány-Nána érk.	698	710	923	989	1230	1241	133	235	241	431	438	616	1404	620	740	806	925	1000	1040	1053
Állomások	163	1407	117	127	1403	143	171	103	173	175	135	177	115	179	181	125	105	1405	183	187
Párkány-Nána ind.	419	504	529	600	827	840	1237	1237	118	118	225	300	506	344	433	718	834	922	922	922
Nagy-Máros ind.	535	635	616	750	827	840	1237	1237	118	118	225	300	506	344	433	718	834	922	922	922
Váz ind.	535	635	616	750	827	840	1237	1237	118	118	225	300	506	344	433	718	834	922	922	922
Pálota-Ujpest ind.	517	614	529	600	827	840	1237	1237	118	118	225	300	506	344	433	718	834	922	922	922
Budapest ny. p. u. érk.	535	635	616	750	827	840	1237	1237	118	118	225	300	506	344	433	718	834	922	922	922

Az igazgatóság.

Jegyzet: • Ezen vonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használati ki van zárva
 □ Csak október és április hónapokban közli kedik.

BÄCHER RUDOLF

kizárólagos ekegyára
Budapest, VI., Nagymező-utca 68.
 Egy és többvasu aczélekéi, és talajművelő eszközei elismert elsőrangú gyártmányok.

MELICHÁR FERENCZ

kizárólagos vetőgépgyára
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.
 A világhírű
„Unicum Drill“ sorbavető gépek
 úgy sik mint hegyes talajon egyaránt kitűnően dolgoznak. Valamennyi magnem egy és ugyanazon vetőkorongokkal, a fogaskerekek kicserélése nélkül vehető.

Magyarországi vezérképviselő:
Szücs Zsigmond.

Kívánatra árjegyzék ingyen és bérmetve.

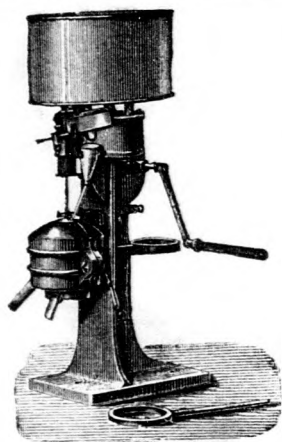
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság
B U D A P E S T E N.
Petroleum és benzinmotoraink,
 Msz. 17.

petroleum és benzin
 lokomobiljaink
 (Bánki szabadalma).
**adómentes ásványolajjal
 a legolcsóbb hajtóerő.**

**Hatósági engedély
 nélkül
 bárhol felállítható.**
**nem tűzveszélyes,
 egyszerű, tartós
 szerkezetű,
 gépészre nincs
 szükség.**
 Árjegyzéket kívánatra küldünk.

A
„Mélotte“

jelenleg a legjobb és legolcsóbb

**tej-
főlözőgép**

(Magy. szabad. 20232. sz.)

mert

a következő előnyökkel bír:

Legtartósabb szerkezet!
Legnagyobb munkabírás!
Legkönnyebb hajtás!
Legtökéletesebb főlözés!

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részvénytársaság

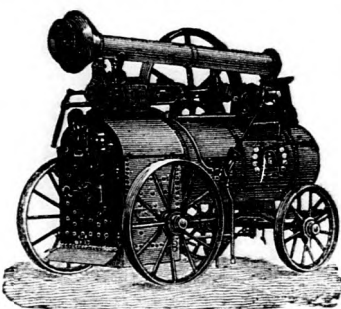
Budapest, V., Külső Váci-ut 80.

Mindennemű tejjgazdasági
gépek.

A magyar kir. állam-
vasutak gépgyára gazd.
gépeinek eladása.

Használt és jól javított
gőzcsepplőkészletek.
Csereüzletek.

Arjegyzék ingyen és bér-
mentve.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG)

ezelőtt PFANHAUSER A.
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLÖZŐ-GÉPEK)

MINDENNEMŰ TEJJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejjgazdasági telepek teljes felszerelése.

* BUDAPEST *

V., Báthory-utca 4. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.

Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők
közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokka minden
iránybn készséggel szolgál

az igazgatóság

Stassfurti kainitot

szavatolt 12,4% tiszta káli = 23—24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kénsavas káli tartalommal,

továbbá

mindennemű egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)